

сыщенность мирового рынка этой продукцией привела к резкому падению акций таких компаний, как Интел, IBM и других и стала одной из причин падения мирового экспорта в начале этого столетия [3].

Однако, несмотря на такой конъюнктурный срыв, можно ожидать, что продажа средств информации и в будущем сохранит свою значимость и станет наиболее динамичным сегментом мирового рынка. Уже с начала этого столетия объёмы продажи офисной техники и телекоммуникационного оборудования превышают показатели международной торговли аграрными и химическими продуктами.

Литература

1. *Щекин Г. В.* Управление бизнесом / Г. В. Щекин. — К.: Мир, 2008. — 58 с.
2. Подсчёты по данным: Мир на рубеже тысячелетий. Прогноз развития мировой экономики до 2015 года. — М.: ИМЭМО РАН, 2001. — 169 с.
3. *Градобитова Л. Д.* Транснациональные корпорации в современных международных экономических отношениях / Л. Д. Градобитова, Т. М. Исаченко. — М.: Анкил, 2002. — 242 с.

УДК 336

О. В. Неживенко

ПРОБЛЕМА СТРУКТУРНИХ ДИСПРОПОРЦІЙ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Ефективна структура економіки, яка відповідає соціально-орієнтованій моделі економіки ринкового типу і ґрунтується на використанні як конкурентних переваг країни у світовому поділі праці, так і економічних переваг міжнародної інтеграції та кооперації, є гарантом незалежності будь-якої країни і запорукою її динамічного розвитку.

Структура економіки визначається як такі співвідношення, які розкривають взаємозв'язки і взаємозалежності між окремими частинами економіки у процесі її розвитку. Формування ефективної структури економіки є особливо нагальною в контексті стратегічних завдань макроекономічної стабілізації та економічного зростання в Україні, адже одним з визначальних чинників подолання кризових явищ в економіці є державна структурна політика [3].

Нинішня структура економіки України, сформована як частина єдиного народногосподарського комплексу колишнього СРСР, зберігає ознаки деформованості, що виникли ще в 70-ті роки і до середини 80-х років стали перешкодою для економічного розвитку країни. За вісімнадцять років державної незалежності структурні диспропорції не тільки не подолані, а навпаки, поглибилися і гальмують проведення ринкових реформ. З одного боку, потреба структурної перебудови є офіційно задекларованою, а з іншого боку, комплексних заходів щодо її практичного здійснення фактично не проводиться у належному обсязі. Досі структурні зрушення здійснюються стихійно, відсутня єдина національна програма структурної перебудови [5].

Приватизація в Україні стала переважно засобом перерозподілу суспільного багатства, а не прискореного капіталоутворення, необхідного для радикальної структурної модернізації економіки та забезпечення її конкурентоспроможності.

Великі диспропорції в економічній і соціальній структурах українського суспільства створюються гіпертрофованим обсягом монополізованих секторів економіки, питома вага яких у ВВП України нині сягає 40 %.

Розвиток малого та середнього підприємництва в державі характеризується значним поширенням тіньової діяльності (мікро- і малими підприємствами, за нашими даними, приховується біля 70 % виробництва).

На основі зробленого аналізу можна простежити тенденцію зростання економіки у абсолютному вимірі, змінюється її структура. Простежується концентрація обробної промисловості України на випуску низькотехнологічних виробів. Дуже небезпечним явищем, з огляду на потреби розвитку людського капіталу країни, є зниження в структурі економічних потоків ролі науки та наукового обслуговування, що свідчить про те, що Україна значно відстає у створенні галузей ринкової інфраструктури.

Було проаналізовано показник сталості структури. Він показав, що галуззю, яка переживає значні зміни, є сільське господарство, тільки за час кризових років воно трохи стабілізувало свої позиції. Тенденційно модифікується галузь виробництва і розподілу електроенергії, будівництва, торгівлі, операцій з нерухомістю, фінансова діяльність. Найстабільнішими можна вважати галузь діяльності готелів та ресторанів, транспорту і зв'язку, державного управління.

Індекс структурних зрушень, який зображає динаміку економічної структури, показує, що галузі, які зростають найбільшими темпами, є: фінансова діяльність, діяльність готелів та ресторани, операції з нерухомістю, торгівля. Галузі, які наразі перебувають у

стані спаду: переважно через кризу будівництво, комунальні послуги, виробництво електроенергії. Інші ж галузі за показником темпу приросту випуску продукції у галузі перебувають у практично стабільному стані.

Оцінка еластичності структурних змін виявляє, що найвищу еластичність мають: добувна промисловість, операції з нерухомістю, фінансова діяльність, торгівля, сільське господарство. Протягом останніх років галузями з негативною еластичністю є: рибальство, діяльності готелі та ресторанів і надання комунальних послуг.

Нарешті, було визначено якість структурних змін. Аналіз дав розуміння, що протягом 2000—2008 рр. практично всі галузі демонструють негативний вплив на добробут населення, визначений через ВВП/особу. Аналізуючи розріз років, то позитивні тенденції простежувалися за результатами 2002, 2003 та 2006 років, показники усіх інших років — від'ємні.

Як наслідок, можна зазначити, що під час переходу до ринкової системи було порушено принцип зумовленості здійснення прогресивних структурних перетворень повномасштабним включенням у реформи соціального капіталу, внаслідок чого зросли масштаби бідності та рівні соціального розшарування.

Таким чином, на даний момент, коли економіка країни перебуває у стані фінансової кризи, має бути вжито комплекс заходів з метою подолання її саме на основі виваженої, обґрунтованої структурної політики. Сучасна структура національної економіки може бути представлена у вигляді постійно відновлюваного відтворювального циклу, в якому проявляються основні структурні залежності, а також притаманний йому механізм самоорганізації, самоуправління економічної відтворювальної системи, формування основних факторів саморозвитку [4].

Ефективним інструментом реалізації стратегічних змін у структурі економіки є система державних цільових програм. Для підтримки структурно-технологічних зрушень інноваційного типу в економіці та окремих її секторах (галузях) необхідно активізувати стимулюючу функцію податкової системи. Нагальним є розширення бюджетно-інвестиційної підтримки реального сектору економіки. Інвестиційні програми рекомендовано фінансувати через бюджет розвитку, який слід вивести із зведеного бюджету, і виконувати їх необхідно через інститути розвитку. При цьому державні кошти важливо використовувати як засіб створення первинних умов для залучення приватних та іноземних інвестицій в пріоритетні галузі економіки, що гарантуватиме цільове спрямування інвестиційних ресурсів [2].

Література

1. Висновок щодо виконання деяких ключових пунктів програми діяльності Кабінету Міністрів України «Реформи заради добробуту». Голос України 2001 № 158.
2. Гальчинський А. Відновити дієздатність держави // Економіка України. — 2000. — № 8. — С. 8.
3. Дорнбуш Р., Фишер С. Макроэкономика. — М.: ИНФРА-М, 1997.
4. Мельничук В. Економічне зростання і проблеми державного фінансового контролю // Економіка України. — 2004. — № 10.
5. Шабліста Л. М. Основні тенденції удосконалення галузевої структури суспільного виробництва в умовах його інтенсифікації // Проблеми соціалістичного відтворення: Темат. збір. — К.: АН УРСР Ін-т економіки, 1977.
6. Міжнародний центр перспективних досліджень. <<http://www.icps.kiev.ua/>>

УДК 346.546

Н. А. Новікова

МЕТОДОЛОГІЯ АНАЛІЗУ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ

Методологія аналізу економічних інтересів передбачає не лише визначення інтересів, як цілісної системи. Важливо розкрити внутрішні імпульси змін цієї системи, мотиви та чинники розвитку кожного інтересу. Тим більше, намагання різних суб'єктів реалізувати свої інтереси виникає за умов усвідомлення того, що це зумовить поліпшення їхнього життя або отримання інших благ чи вигід.

Зауважимо, що при аналізі потреб як першопричини трудової діяльності не ставиться за мету їхнє поглиблене висвітлення. Здебільшого основну увагу спрямовано на визначення сутності, структури мотиваційного механізму та шляхів його вдосконалення в умовах становлення регульованого ринкового господарства. При цьому мотивація пов'язується з конкретним типом активності особистості, широтою та змістом інтересів, економічною поведінкою.

Інше трактування мотивації і шляхів вдосконалення підприємницької діяльності підпорядковується, як правило, обґрунтуванню загальних рекомендацій щодо посилення впливу державного регулювання або використання конкретних форм реалізації мотиваційного фактору (заробітної плати, участі у доходах, соці-